

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут журналістики
Кафедра бібліотекознавства та інформології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО ТА
ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ**

для студентів

спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

рівня вищої освіти першого (бакалаврського)

освітньої програми 029.00.02 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Київ – 2022

Розробник:

Поліщук Тетяна Ігорівна, старший викладач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Поліщук Тетяна Ігорівна, старший викладач кафедри бібліотекознавства та інформології Інституту журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології

Протокол від 18 січня 2022 року № 6

Завідувач кафедри

бібліотекознавства та інформології О.В. Григоревська

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

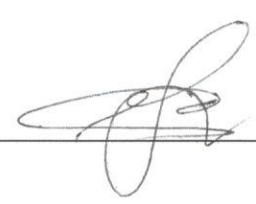
31 січня 2022 року

Гарант освітньої програми О.В. Григоревська

Робочу програму перевірено

_____._____.2022 р.

Заступник директора

Інституту журналістики з навчальної роботи О.І. Стадніченко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__20__ р., протокол № _____

ЗМІСТ

Зміст.....	3
1. Опис навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	5
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	8
<i>Змістовий модуль IV.....</i>	8
<i>Змістовий модуль V.....</i>	9
<i>Змістовий модуль VI.....</i>	
6. Контроль навчальних досягнень.....	9
<i>6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....</i>	9
<i>6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання...</i>	11
<i>6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....</i>	14
<i>6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....</i>	14
<i>6.5. Орієнтовний перелік питань до модульних.....</i>	15
<i>6.6. Шкала відповідності оцінок.....</i>	16
7. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи».....	18
8. Рекомендовані джерела.....	19
<i>Законодавчі і нормативно-правові документи.....</i>	19
<i>Основні.....</i>	20
<i>Додаткові.....</i>	21
<i>Інтернет джерела.....</i>	23
<i>Основні поняття і терміни курсу.....</i>	24

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	-
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	-
Загальний обсяг кредитів/годин	7/210	-
Курс	1	-
Семестр	2	-
Кількість змістових модулів з розподілом	3	-
Обсяг кредитів	4	-
Обсяг годин, в тому числі:	120	-
Аудиторні	56	-
Модульний контроль	8	-
Семестровий контроль	30	-
Самостійна робота	26	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Курс «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи» є невід'ємною складовою підготовки фахівців за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Дисципліна розрахована на 1 (залік) та 2 (екзамен) семестри 1 курсу.

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади бібліотекознавства та бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни, а також з'ясувати феномен бібліотеки як соціокультурного явища, ознайомитись з основами організації функціонування бібліотечної справи, розглянути основні віхи на шляху, пройденому вітчизняними і зарубіжними бібліотеками з моменту їх появи і до сьогодення, простежити еволюцію різних типів і видів бібліотек, особливості їх функціонування у межах конкретних країн й історичних періодів, визначити спадкоємність бібліотечних традицій, значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні засади бібліотекознавства та історії бібліотечної справи як науки та навчальної дисципліни;
- розглянути основні історичні етапи розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи в Україні та світі;
- виявити особливості історії бібліотечної справи як складової історії загальної історії людства та історії світової культури;

- опанувати методологію та методику бібліотекознавства та історії бібліотечної справи;
- ознайомитися із організацією та основними тенденціями бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі;
- сформулювати загальні поняття про бібліотеку та її роль в суспільстві, функції, структурно-функціональну модель, сутність системної організації бібліотеки;
- оволодіти науковими підходами до класифікації і типологізації бібліотек;
- ознайомитися з професійними вимогами до бібліотекаря, теоретичними засадами бібліотечної професіології;
- вивчити теоретичні засади та практичні аспекти організації функціонування бібліотечної справи, зокрема, принципи і закономірності формування бібліотечних систем, типовидову структуру бібліотечної системи України, сучасні підходи до управління бібліотечною справою;
- дослідити основні напрями розвитку бібліотек і бібліотечної справи на різних історичних етапах в Україні та світі;
- ознайомитися з регіональною специфікою розвитку бібліотечної справи у світі;
- розглянути історію бібліотечної справи з урахуванням її персоналізації;
- виявити значення історичного досвіду для вдосконалення сьогоденної вітчизняної бібліотечної практики.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

ЗК1 Здатність здобувати нові знання, уміння та інтегрувати їх з уже наявними; спроможність аналізувати явище, ситуацію, проблему, враховуючи різні параметри, фактори, причини; здатність адаптувати мислення для вирішення задач в змінених умовах чи нестандартних ситуаціях.

ЗК2 Спроможність орієнтуватися у різних поглядах на проблему та шляхи її розв'язання, формувати власну думку; уміти формулювати задачу, аргументовано обирати оптимальні шляхи розв'язання, аналізувати й осмислювати отриманий розв'язок, переконливо його представляти.

ЗК5 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК6 Здатність працювати в команді.

ФК1 Здатність забезпечувати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.

ФК5 Знання бібліотечно-інформаційного та архівного законодавства, документів державних органів влади і управління; статутів інформаційних установ різних типів і видів.

ФК10 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньої програми підготовки бакалаврів:

ПРН-3 1 Знання аналізу певного обсягу інформації з подальшою можливістю синтезувати нові впровадження на основі логічних аргументів та перевірених фактів.

ПРН-3 3 Розуміння сучасних уявлення про масову комунікацію в інформаційному суспільстві; знання щодо правових норм, законодавчих установок в бібліотечно-інформаційній галузі; знання процесів розвитку та функціонування українських та зарубіжних бібліотек, архівів.

ПРН-3 5 Знання міждисциплінарних зв'язків, спроможність з'ясовувати суть одного й того ж поняття (процесу, явища) з позицій інформаційних, бібліотечних та архівних дисциплін.

ПРН-3 6 Знання основних принципів і концепцій розвитку інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

ПРН-У 4 Здатність застосовувати основи наукової роботи в бібліотечно-інформаційній галузі (підготовка аналітичних довідок, експрес-опитування, анкети).

ПРН-У10 Формувати системи галузевих бібліографічно-інформаційних ресурсів традиційних та електронних.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Книгознавство», «Фондознавство», «Менеджмент бібліотечно-інформаційної галузі», «Інтелектуальна свобода та доступ до інформації», «Проектна діяльність бібліотек, архівів та інформаційних установ», «Міжнародне інформаційне співробітництво» й ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичних питань та конкретним фактичним матеріалом.

Дисципліна загальним обсягом 240 годин вивчається впродовж 1-2 курсів.. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на *три семестри* та завершується *екзаменом*.

Діяльність студентів в Інформаційно-аналітичному центрі, Бібліотеці Київського університет імені Бориса Грінченка тощо, спрямована на отримання теоретичних знань, вмінь та набуття практичних навичок з предметного пошуку у вітчизняних та зарубіжних інформаційних ресурсах, аналізу різних видів документів (договори, угоди, програми, проєкти тощо) та інформаційних ресурсів, необхідних майбутнім фахівцям інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

4. Структура навчальної дисципліни.
Тематичний план для денної форми навчання.

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль IV. БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ									
4.1	Бібліотеки Стародавнього світу			2				4	
4.2	Перші бібліотеки Стародавнього сходу					2			
4.3	Елліністичний період та його вплив на розвиток книгозбірень				2				
4.4	Бібліотеки Європи доби Середньовіччя					2			
4.5	Монастирські книгозбірні				2				
4.6	Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату				2				
4.7	Особливості розвитку бібліотек доби Відродження та раннього Нового часу			2				4	
4.8	Книгозбірні доби Відродження: університетські, приватні				2				
4.9	Бібліотеки України у IX-XVI ст.				2				
	Модульна контрольна робота	2							2
	Разом за модулем 4	28	18	4	10	4		8	2
Змістовий модуль V. БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.									
5.1	Бібліотеки епохи Просвітництва			2				4	
5.2	Бібліотечна справа доби Просвітництва: зміни та розвиток					2			
5.3	Діяльність братських бібліотек				2				
5.4	Бібліотечна справа у XVIII ст.			2					
5.5	Початок формування національних бібліотек				2				
5.6	Роль центрів книговиробництва у розвитку бібліотек				2				
5.7	Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у XVII-XVIII ст.: факти, події, люди»					2			
5.8	Особливості українського бібліотечного руху XIX ст.			2				4	

5.9	Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст.				2				
5.10	Формування системи публічних бібліотек				2				
	Модульна контрольна робота	2							2
	Разом за модулем 5	30	20	6	10	4		8	2
Змістовий модуль VI.									
РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ У XX – XXI СТ.									
6.1	Бібліотечна справа у XX ст.			2				4	
6.2	Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст.				2				
6.3	Бібліотечна справа в Україні у XX ст.				2				
6.4	Особливості розвитку бібліотечної справи країн світу					2			
6.5	Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи			2				4	
6.6	Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА)				2				
6.7	Бібліотечна справа в незалежній Україні у XX – пер. пол. XXI ст.				2				
6.8	Модель сучасної публічної бібліотеки				2				
6.9	Круглий стіл «Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи: реалії та перспективи»					2		2	
	Модульна контрольна робота	4							4
	Разом за модуль		18	4	10	4		10	
	Екзамен	30							30
	Разом	120		14	30	12		26	8/30

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль IV.

БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ

Лекція 4.1. Бібліотеки Стародавнього Світу (2 год.)

Місце історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства в загальнонауковій і професійній підготовці бібліотечних фахівців. Предмет історії бібліотечної справи. Взаємозв'язок із всесвітньою історією, історією світової культури і комплексом історичних наук, які вивчають книгу. Потреба в осмисленні історії бібліотечної справи. Структура історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства. Джерельна база і навчально-методична забезпеченість історії бібліотечної справи як складової бібліотекознавства.

Поняття про періодизацію історії людства й історії бібліотечної справи. Критерії для виокремлення періодів. Сучасні концепції періодизації історії

людства та головні стадії розвитку людства й епохи всесвітньої історії, їх характеристика та взаємозв'язок з історією бібліотечної справи.

Наукові підходи до періодизації історії бібліотечної справи за кордоном.

Бібліотеки Стародавнього світу – перший етап періодизації всесвітньої історії бібліотек. Розквіт культури народів Дворіччя. Перші відомості про існування бібліотек у державі Шумер. Великі книгосховища Лагаша і Ніппура. Склад фондів перших книгосховищ.

Бібліотека царя Хеттської держави Хаттусилі III. Бібліотеки Ассирії (VIII-VII ст. до н.е.). Ніневійська бібліотека асирійського царя Ашшурбаніпала. Способи «розкриття» фонду бібліотеки, мистецтво зберігання документів.

Староєгипетська культура і бібліотеки. Поняття «будинок книги» і «будинок життя». Храмова бібліотека Рамсеса II. Читачі бібліотек Стародавнього Сходу.

Антична культура як унікальне явище в історії світової цивілізації. Бібліотеки Античної Греції. Поняття про «бібліотеку». Бібліотека мусейону як соціальний інститут. Особиста бібліотека Аристотеля. Зародження книжкової торгівлі і бібліотеки.

Особливості елліністичної культури. Бібліотека Александрійського мусейону – найбільша бібліотека елліністичного світу (III ст. до н.е.). Бібліотекарі Александрійської бібліотеки, їх спеціалізація. Каллімах і його бібліографічна праця «Таблиці тих, хто прославився в усіх областях знання і того, що вони написали». Бібліотека Пергама (II ст. до н.е.).

Бібліотечна культура Стародавнього Риму. Бібліотека Палатину. Бібліотека Ульпіана в Римі. Розвиток уявлень про бібліотечну архітектуру.

Семінар 5. Перші бібліотеки Стародавнього сходу (2 год.)

Практичне заняття 13. Елліністичний період та його вплив на розвиток книгозбірень (2 год.)

Семінар 6. Бібліотеки Європи доби Середньовіччя (2 год.)

Практичне заняття 14. Монастирські книгозбірні (2 год.)

Практичне заняття 15. Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату (2 год.)

Лекція 4.2. Особливості розвитку бібліотек доби Відродження та раннього Нового часу (2 год.)

Культура Візантії як синтез античної, східної і ранньохристиянської культур. Бібліотека імператора Костянтина як найбагатше книгосховище і державний скрипторій. Видатні візантійські бібліофіли: вчений Лев Математик, патріарх Фотій. «Міріобібліон» патріарха Фотія як перший середньовічний досвід бібліографічного опису книг. Бібліотеки при навчальних закладах Візантії.

Проблеми періодизації історії бібліотечної справи в Україні.

Потреби давньоруської держави у створенні і збереженні документів, прийняття християнства, поява писемності і перших освітніх закладів, початок розвитку літератури та інші передумови зародження бібліотек у Київській Русі.

Роль монастирів як центрів книговиробництва у розвитку бібліотек. Монастирські скрипторії.

Бібліотека Ярослава Мудрого в київському Софійському соборі (1037 р.). Збірник Святослава 1073 р. як джерело для вивчення та реконструкції фонду бібліотеки Ярослава Мудрого.

Церковні і монастирські бібліотеки у XI-XII ст. Бібліотеки Печерського і Видубецького (Київ), Троїцько-Іллінського (Чернігів) монастирів.

Склад, зміст, облік, розміщення і зберігання фондів, джерела комплектування, користувачі бібліотек Київської Русі. Приватні бібліотеки князів та вищого духовенства. Початок формування бібліотекознавчої думки. Доля давньоруських бібліотек у період татаро-монгольського іга.

Монастирські бібліотеки Західної Європи у V-VI ст. Бібліотеки монастиря Віварій, бенедиктинського монастиря Боббіо. Подальше поширення бібліотек монастирського типу. Монополія церкви на просвітницьку діяльність у ранньому Середньовіччі.

Бібліотеки буддійських монастирів і палацові книгосховища Китаю в період раннього Середньовіччя.

Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату. Неоднорідність арабських бібліотек: «будинки мудрості», «будинки науки», приєднані бібліотеки. «Будинок мудрості» у Дамаску. Бібліотека кордовського халіфа аль-Хакама II. Приватні бібліотеки Кордови. Палацова бібліотека в Каїрі (X-XI ст.). Склад і організація фондів арабських бібліотек і їх читачі. Особлива архітектура бібліотек арабського світу. Загибель бібліотек Арабського халіфату.

Виникнення університетів і їх бібліотек у Західній Європі у XIII-XVI ст. Бібліотеки Паризького і Оксфордського університетів. Світський характер фондів університетських бібліотек. Приватні бібліотеки. «Філобіблон» Річарда де Бері. Середньовічні королівські бібліотеки.

Бібліотеки епохи Відродження. Домінування приватних бібліотек. Особисті бібліотеки Ф. Петрарки, Дж. Боккаччо, Н. Нікколі. Зародження ідеї створення публічних бібліотек. Нові вимоги до бібліотекаря-професіонала.

Бібліотеки і Реформація. Винайдення книгодрукування Йоганном Гуттенбергом, його вплив на книгорозповсюдження і бібліотечну справу.

Університетські бібліотеки нового типу. Міські бібліотеки епохи Реформації. Бібліотека кардинала Мазаріні як перша публічна бібліотека Франції. Бібліотека Ватикану. Бібліотеки Московської держави.

Бібліотечна діяльність Габріеля Ноде. Погляд на бібліотеку як складову наукового, освітнього і культурного життя суспільства.

Практичне заняття 16. Книгозбірні доби Відродження: університетські, приватні (2 год.).

Практичне заняття 17. Бібліотеки України у IX-XVI ст. (2 год.)

Змістовий модуль V.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.

Лекція 5.1. Бібліотеки епохи Просвітництва (2 год.)

Потреба в новому інституті державності – національній бібліотеці – у XVII-XVIII ст. Подальший розвиток теоретичних основ бібліотечної справи.

Бібліотечна справа Німеччини. Домінування придворних бібліотек. Бібліотечна діяльність Г.В. Лейбніца, його концепція наукової бібліотеки універсального профілю. Втілення ідей Лейбніца у Придворній бібліотеці Вольфенбюттеля. Бібліотечна діяльність Й.В. фон Гете. Погляди Й.В. Гете на розвиток науки, культури і освіти. Бібліотечні реформи Й.В. Гете. Бібліотека саксонських курфюрстів в Дрездені і її бібліотекар Й.М. Франке.

Семінар 7. Бібліотечна справа доби Просвітництва: зміни та розвиток (2 год.).

Практичне заняття 18. Діяльність братських бібліотек (2 год.)

Лекція 5.2. Бібліотечна справа у XVIII ст. (2 год.)

Бібліотечна справа у США. Погляди Б. Франкліна на розвиток бібліотечної справи. Заснування «Філадельфійського бібліотечного товариства» і поширення ідеї про підписну бібліотеку. Т. Джеферсон й ініціатива організації публічних бібліотек. Абонементні бібліотеки. Заснування Бібліотеки Конгресу США як національного книгосховища США.

Завоювання англійської буржуазної революції. Вплив нових політичних і філософських ідей на розвиток бібліотек. Бібліотеки університетів і коледжів. Підписні бібліотеки. Відкриття Бібліотеки Британського музею – національної бібліотеки Великої Британії.

Зміни у бібліотечній справі Франції в період буржуазної революції (1789-1794 рр.). Конфіскація особистих бібліотек представників опозиції. Секуляризація монастирських книжкових зібрань. Націоналізація Королівської бібліотеки і перетворення її на Національну бібліотеку Франції. Діяльність «літературних депо». Найважливіші рішення Конвенту щодо бібліотечної справи у країні. Ідеї А. Грегуара. Повалення яacobінської диктатури, наполеонівські війни й уповільнення розвитку бібліотек.

Бібліотечна справа Російської імперії у XVIII ст. Зміни у сфері культури і освіти в Росії та їх вплив на бібліотечну справу. Заснування бібліотеки Російської Академії наук. Бібліотеки навчальних закладів. Наукові та спеціальні бібліотеки Росії. Заснування першої наукової медичної бібліотеки Білорусії.

Практичне заняття 19. Початок формування національних бібліотек (2 год.)

Практичне заняття 20. Роль центрів книговиробництва у розвитку бібліотек (2 год.)

Семінар 8. Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у XVII-XVIII ст.: факти, події, люди» (2 год.)

Лекція 5.3. Бібліотечна справа у XVIII ст. (2 год.)

Стан духовної культури, розвиток освіти і науки в Україні у XV-XVIII ст. і розвиток бібліотек. Початок книгодрукування на українських землях і бібліотеки.

Церковні і монастирські бібліотеки у XV-XVIII ст. Інвентарні описи і бібліотечні каталоги як джерело інформації про склад і зміст фондів. Значення «Правила про книги» для комплектування церковних і монастирських бібліотек.

Створення православних церковних братств XV-XVII ст. Діяльність братських бібліотек. Бібліотеки Львівського Успенського Ставропігійного, Луцького Чеснохресного братств. Склад та зміст їхніх фондів, джерела комплектування, розвиток форм обслуговування користувачів.

Виникнення та розвиток бібліотек навчальних закладів: Острозької академії, Києво-Могилянської академії, Чернігівського, Переяславського, Харківського, Львівського єзуїтського колегіумів. Бурсацька бібліотека Києво-Могилянської академії.

Приватні бібліотеки української інтелектуальної еліти, духовенства, гетьманів, козацької старшини та козаків.

Розвиток бібліотекознавчої думки в Україні у XV-XVIII ст. Настанови й інструкції для бібліотекарів як основа формування правового поля бібліотек.

Використання бібліотек у державних інтересах. Перші відомчі і спеціальні бібліотеки, світський характер їх фондів.

Практичне заняття 21. Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст. (2 год.)

Практичне заняття 22. Формування системи публічних бібліотек (2 год.)

Змістовий модуль VI.

РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ У XX – XXI СТ.

Лекція 6.1. Бібліотечна справа у XX ст. (2 год.)

Стан наукових і спеціальних бібліотек європейських країн після Першої світової війни. Створення Товариства екстреної допомоги німецькій науці і комітету у справах бібліотек. Нові підходи до комплектування універсальних наукових бібліотек. Значення діяльності Г. Лея для розвитку бібліотечної справи. Нова організаційна форми університетських бібліотек. Бібліотеки університетів США, Великої Британії, Італії, Канади та інших країн у період між двома війнами.

Стан національних бібліотек Європи і Америки. Національна бібліотека в Парижі і діяльність Жюльєна Кена.

Початок активного розвитку спеціальних бібліотек у 1920-1930-і рр. Ідеї створення депозитарних книгосховищ, розвитку МБА, організації зведених каталогів і централізованої каталогізації. Відновлення професійних контактів у міжвоєнний період. Діяльність Міжнародного бібліографічного інституту (1895 р.). Створення Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (1927 р.).

Стан розвитку загальнодоступних бібліотек у країнах Європи й США. Інтенсивний розвиток народних бібліотек в Іспанії. Діяльність М.Б. Коссіо. Освітні і виховні можливості народних бібліотек (на прикладі Німеччини).

Прийняття законів про публічні бібліотеки в країнах Європи і Америки. Англо-американська концепція публічної бібліотеки. Поширення ідеї публічної бібліотеки в Китаї (1920-1930 рр.).

Публічні бібліотеки в період світового економічного кризи (1929-1933 рр.). Вплив утвердження фашизму в Італії, Німеччині, Іспанії, Угорщині, Румунії, Португалії та інших країнах на розвиток бібліотечної справи. Ідеологія фашизму і бібліотеки.

Подолання наслідків Другої світової війни у бібліотечній справі різних країн світу. Процес формування соціалістичного табору і «радянська» бібліотечна справа. Антирадянська політика американської бібліотечної системи в період «холодної війни». «Білль про права бібліотек» Американської бібліотечної асоціації (1948 р.).

Перебудова роботи національних і наукових бібліотек країн Західної Європи і США відповідно до вимог науково-технічного прогресу (1950-1960-ті рр.). Зміни у вищій школі й університетські бібліотеки. Активний розвиток науки, нові відкриття і поява галузевих бібліотек дослідницьких установ і промислових підприємств. Перші спроби зарубіжних бібліотек у використанні новітніх засобів збору і передачі інформації (1950-і рр.). Посилення координації і спеціалізації наукових бібліотек.

Розвал соціалістичного табору і кардинальні зміни у бібліотечній справі країн Східної Європи (1990-і рр.). Криза бібліотечної справи країн Східної Європи і колишніх республік СРСР, способи її подолання. Процеси демократизації бібліотечної справи в посткомуністичних країнах. Інтелектуальна свобода і вільний доступ до інформації як головний принцип організації бібліотечної справи у демократичних країнах.

Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.

Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.

Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр. ЮНЕСКО і рамки міжнародної бібліотечної співпраці. Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії бібліотек. Міжнародні бібліотечні проекти і програми.

Практичне заняття 23. Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст. (2 год.).

Практичне заняття 24. Бібліотечна справа в Україні у XX ст. (2 год.).

Семінар 9. Особливості розвитку бібліотечної справи країн світу (2 год.).

Лекція 6.2. Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи

Розвиток державної системи науково-технічної інформації. Механізація і автоматизація бібліотечно-бібліографічних процесів в бібліотеках. Регламентація і уніфікація діяльності бібліотек.

Науково-дослідна робота в галузі бібліотекознавства. Система підготовки бібліотечних кадрів.

Розвиток бібліотечної справи в інформаційному суспільстві. Новітні інформаційні технології й умови входження бібліотек різних країн світу у міжнародний інформаційний простір.

Інформаційно-бібліотечне законодавство провідних зарубіжних країн.

Національні моделі публічних бібліотек на сучасному етапі.

Активізація міжнародних бібліотечних зв'язків з початку 1960-х рр. ЮНЕСКО і рамки міжнародної бібліотечної співпраці. Роль ІФЛА у розвитку міжнародної взаємодії бібліотек. Міжнародні бібліотечні проекти і програми.

Практичне заняття 25. Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) (2 год.).

Практичне заняття 26. Бібліотечна справа в незалежній Україні у XX – першій половині XXI ст. (2 год.).

Практичне заняття 27. Модель сучасної публічної бібліотеки (2 год.).

Семінар 10. Круглий стіл «Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи: реалії та перспективи» (2 год.).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	3	3	2	2
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2
Відвідування на практичному занятті	1	5	5	5	5	5	5
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	5	50	5	50	5	50
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	5	15
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ							
Разом			114		115		119
Максимальна кількість балів		348					
Екзамен		40					
		Розрахунок: 348:60 = 5,8					

Розрахунок коефіцієнта	Студент набрав: 300 балів Оцінка: $300:5,8 = 52$ бали + max 40 балів за екзамен
------------------------	--

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль IV.

БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАННЬОГО НОВОГО ЧАСУ (8 год.)

4.1. Підготувати презентацію про окрему бібліотеку Стародавнього Світу, Середньовіччя чи доби Відродження (за вибором студента) – 4 год.

4.2. Скласти хронологічну таблицю історії розвитку бібліотечної справи в Україні – 4 год.

Змістовий модуль V.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст. (8 год.)

5.1. Підготувати презентацію про національну бібліотеку будь-якої країни світу (за вибором студента) – 4 год.

5.2. Підготувати презентацію про внесок окремого діяча у розвиток бібліотечної справи України (за вибором студента) – 4 год.

Змістовий модуль VI.

РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ У XX – XXI СТ. (10 год.)

6.1. Підготувати презентацію про закордонну університетську бібліотеку (за вибором студента) – 4 год.

6.2. Зіставити діяльність трьох національних бібліотек з різних регіонів світу, знайти спільні та відмінні риси – 4 год.

6.3. На основі отриманих під час курсу знань та опрацьованих джерел проаналізувати розвиток бібліотечної справи України у порівнянні із загальносвітовим бібліотечним рухом. Обґрунтувати висновки – 2 год.

Критерії оцінки результатів самостійної роботи.

У процесі виконання самостійної роботи викладач оцінює:

- рівень засвоєння студентом навчального матеріалу, винесеного на самостійне опрацювання;
- вміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних задач;
- обґрунтованість та логічність викладення самостійно вивченого матеріалу;
- повноту розкриття теми дослідження;
- оформлення матеріалів згідно з висунутими вимогами;
- максимальна кількість балів за виконане завдання – 5.
-

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля. Оцінюється за виконання завдань у формі, зазначеній викладачем у робочій програмі. Кількість модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни – 3, виконання кожної роботи є обов'язковим.

Критерії і норми оцінювання модульної (контрольної) роботи

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Тестові завдання для проміжного контролю знань студентів охоплюють теми, які вивчаються в межах окремих модулів. Формат тестових завдань передбачає завдання закритої форми із запропонованими відповідями.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма проведення: письмова. Екзамен у письмовій формі з практичним завданням та тестами. Максимальна кількість балів: 40 балів. Критерії оцінювання: тестування — 1 питання – 1 бал, максимум 20 балів; завдання з відповіддю у форматі есе — максимум 20 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань до екзамену.

1. Описати бібліотеки Стародавнього Світу (навести 3 приклади)
2. Охарактеризувати середньовічні бібліотеки Арабського халіфату.
3. Розкрити становлення бібліотек Середньовіччя (навести 3 приклади)
4. Описати зарубіжні бібліотеки доби Відродження та раннього Нового часу.
5. Дати визначену класифікацію бібліотек.
6. Бібліотечна справа в епоху Просвітництва і буржуазних революцій у зарубіжних країнах (XVIII - початок XIX ст.).
7. Становлення публічних бібліотек XIX ст.: види, концепції створення та функціонування (зарубіжний досвід).
8. Розкрити основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.
9. Охарактеризувати тенденції розвитку національних бібліотек світу у XX – на початку XXI ст.
10. Монастирські бібліотеки та їх культурно-освітня роль у книжковій і бібліотечній справі в Україні XI–XVIII ст.
11. Охарактеризувати організацію роботи бібліотек братств (XVI-XVII ст.).
12. Бібліотечна справа в Україні у XIX – на початку XX ст.: стан і основні напрями розвитку.
13. Подати диференціацію бібліотечної роботи за видами.
14. Описати становлення і розвиток мережі публічних бібліотек у першій половині XIX ст.
15. Розкрити основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи.

16. Публічні бібліотеки в історико-культурному контексті України (друга половина XIX – початок XX ст.).
17. Наукові і спеціальні бібліотеки України у другій половині XIX ст. – на початку XX ст.
18. Бібліотекознавство як інформаційна та соціальна наука.
19. Охарактеризувати бібліотечну діяльність товариства «Просвіта» (особливості діяльності, історія, теорія, практика, фонди).
20. Розкрити наукові і соціальні функції бібліотекознавства (наведіть 3 приклади)
21. Бібліотечна справа у період Української революції 1917–1920 рр.: проекти реформ бібліотечної справи.
22. Бібліотечна справа України в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) та післявоєнної відбудови (навести 3 приклади)
23. Розкрити розвиток бібліотечної справи в окремо взятій країні на вибір студента (історія, особливості діяльності).
24. Бібліотечна справа в Україні у 1950-1980-х рр. (навести 3 приклади)
25. Розкрити соціальні функції бібліотеки.
26. Охарактеризувати розвиток бібліотечної справи в незалежній Україні (навести 3 приклади)
27. Розкрити типологічні особливості та функції національних бібліотек.
28. Навести три приклади діяльності видатних зарубіжних бібліотекознавців.
29. Подати організаційну структуру бібліотеки.
30. Визначити основні напрями і проблематика сучасних зарубіжних бібліотекознавчих досліджень.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів
Відмінно	A	100-90
Дуже добре	B	82-89
Добре	C	75-81
Задовільно	D	69-74
Достатньо	E	75-81
Незадовільно	FX/F	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи»

Разом: 120 год., з них: 14 год. – лекційних, 12 год. – семінарських занять, 30 год. – практичних занять, 8 год. – модульних робіт, 26 год. – самостійна робота, екзамен – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль IV					Змістовий модуль V				
Назва модуля	БІБЛІОТЕКИ СТАРОДАВНЬОГО СВІТУ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ					БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА У XVII – XIX ст.				
Кількість балів за модуль	114 б.					115 б.				
Лекції	відвідування - 2 б.					відвідування - 3 б.				
Теми лекцій	Бібліотеки Стародавнього світу – 1 б.		Особливості розвитку бібліотек доби Відродження та раннього Нового часу – 1 б.			Бібліотеки епохи Просвітництва – 1 б.		Бібліотечна справа у XVIII ст. – 1 б.		Особливості українського бібліотечного руху XIX ст. – 1 б.
Теми семінарських занять	Перші бібліотеки Стародавнього сходу – 1+10 б.		Бібліотеки Європи доби Середньовіччя – 1+10 б.			Бібліотечна справа доби Просвітництва: зміни та розвиток – 1+10 б.			Круглий стіл «Історія бібліотечної справи України у XVII-XVIII ст.: факти, події, люди» – 1+10 б.	
Практичні заняття	Елліністичний період та його вплив на розвиток книгозбірень – 1+10 б.	Монастирські книгозбірні – 1+10 б.	Середньовічні бібліотеки Арабського халіфату – 1+10 б.	Книгозбірні доби Відродження: університетські, приватні – 1+10 б.	Бібліотеки України у IX-XVI ст. – 1+10 б.	Діяльність братських бібліотек – 1+10 б.	Початок формування національних бібліотек – 1+10 б.	Роль центрів книговиробництва у розвитку бібліотек – 1+10 б.	Розвиток бібліотекознавчої думки в XIX ст. – 1+10 б.	Формування системи публічних бібліотек – 1+10 б.
Самостійна робота	5x2=10 б.					5x2=10 б.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 4 – 25 б.					Модульна контрольна робота 5 – 25 б.				

Модулі	Змістовий модуль VI				
Назва модуля	РОЗВИТОК БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ У XX – XXI СТ.				
Кількість балів за модуль	119 б.				
Лекції	відвідування - 2 б.				
Теми лекцій	Бібліотечна справа у XX ст. – 1 б.		Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи. – 1 б.		
Теми семінарських занять	Особливості розвитку бібліотечної справи країн світу – 1+10 б.		Круглий стіл «Сучасні тенденції розвитку бібліотечної справи: реалії та перспективи» – 1+10 б.		
Практичні заняття	Особливості розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XX ст. – 1+10 б.	Бібліотечна справа в Україні у XX ст. – 1+10 б.	Діяльність Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій (ІФЛА) – 1+10 б.	Бібліотечна справа в незалежній Україні у XX – пер. пол. XXI ст. – 1+10 б.	Модель сучасної публічної бібліотеки – 1+10 б.
Самостійна робота	5x3=15 б.				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 6 – 25 б.				
Підсумковий контроль	Екзамен максимальна оцінка 40 балів				

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі і нормативно-правові документи

1. ДСТУ 7448-2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. – На заміну ГОСТ 7.26-80 ; Чинний з 2014.07.01. – [Б. м., б. р.]. – III, 41 с.
2. Про бібліотеки і бібліотечну справу : Закон України від 27 січ. 1995 р. № 32/95-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1995. – №7. – С. 45-52; В ред. Закону №16-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80>.
3. Про інформацію : Закон України від 2 жовт. 1992 р. № 2657-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – №48. – Ст. 650; В ред. Закону №317-19 від 21.05.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
4. Про культуру : Закон України від 14 груд. 2010 р. №2778-17 // Відом. Верхов. Ради України. – 2011. – №24. – Ст. 168; В ред. Закону №76-19 від 01.01.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2778-17>.
5. Про схвалення Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» : Розпорядження Кабінету міністрів України від 23 берез. 2016 р. № 219-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80>.

Базова

6. Бачинська Н. А. Бібліотекознавство : посіб. для вищих навчальних закладів. Спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Н. А. Бачинська, Г. В. Салата. – Київ : Медінформ, 2016. – 242 с.
7. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підруч. для вузів / В.О. Ільганаєва, Г.Д. Ковальчук, Т.П. Самійленко та ін. – Харків : Основа, 1993. – 193 с.
8. Мотульський Р. С. Общее библиотековедение: учеб. пособие для вузов / Р. С. Мотульський. – Москва : Либерей, 2004. – 224 с.

Додаткова

9. Апшай М.В. Розширення наукового інструментарію бібліотекознавчих досліджень / М.В. Апшай // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – №2. – С. 8-14.
10. Бачинська Н. А. Базові концепції модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Н. А. Бачинська // Вісник Книжкової палати. – 2015. - № 3. – С. 32-37.
11. Березюк Н.М. Библиотековед Надежда Яковлевна Фридьева: опыт биографического исследования / Н.М. Березюк, А.А. Соляник // Науч. и

- техн. б-ки. – 2015. – № 1. – С. 81-96.
12. Бібліотеки України загальнодержавного значення: історія і сучасність: зб. ст. / НБУВ та ін.; редкол. : О.С. Онищенко (голова) та ін. – Київ, 2007. – 253 с.
 13. Бірюкова Т. Структурно-діяльнісна модель бібліотеки як документно-комунікаційного інституту / Т. Бірюкова // Вісн. Книжк. палати. – 2013. – №9. – С. 23-26.
 14. Василенко О. Статистичні дослідження в бібліотеках / О. Василенко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 679-688.
 15. Васильченко М. Бібліотечна справа: методологічні основи / М. Васильченко // Бібл. форум України. – 2011. – № 1. – С. 2–8.
 16. Виноградова Е.Б. Типология и классификация библиотек: Термины, признаки, методы / Е.Б. Виноградова // Библиотековедение. – 2007. – №6. – С. 41-44.
 17. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотекознавча думка в контексті європейського історико-культурного розвитку XVIII – початку XX ст. / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Рукопис. та книжк. спадщина України. – 2007. – Вип. 12. – С. 135–141.
 18. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Бібліотечний соціальний інститут в першій чверті ХХІ століття: історичні та соціокультурні чинники розвитку / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 72–79.
 19. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Визначальні світові стратегії розвитку інформаційно-бібліотечного комплексу (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Вісн. Книжк. палати. – 2012. – № 9. – С. 17–22.
 20. Воскобойнікова-Гузєва О.В. Дискусійні питання розвитку теорії і методології бібліотекознавства / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2007. – № 2. – С. 3–9.
 21. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Науково-дослідні центри з проблем бібліотекознавства в Україні / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Інтегровані комунікації. – 2019. – Вип. 7. – С. 69-76.
 22. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Соціокомунікаційна діяльність провідних бібліотек України в новітніх умовах / О.В. Воскобойнікова-Гузєва // Бібл. вісн. – 2016. – № 1. – С. 12–17.
 23. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України: генезис, концепції, модернізація : монографія / О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; наук. ред. Г. І. Ковальчук ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ : Академперіодика, 2014. – 362 с.
 24. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача / С. Гарагуля. // Бібл. вісн. – 2014. – №6. – С. 17-23.
 25. Глухов А. Личные библиотеки / А. Глухов // Шк. б-ка. – 2010. – №6. – С. 20–25.
 26. Гранчак Т. Використання національними бібліотеками соцмереж для

- представлення бібліотечних продуктів і послуг / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2016. – №1. – С. 18–29.
27. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібл. вісн. – 2012. – №5. – С. 20–26.
 28. Гранчак Т. Участь бібліотек у реалізації політики пам'яті: теоретичні і прикладні аспекти / Т. Гранчак // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2020. – Вип. 5. – С. 10–28.
 29. Давидова І. Соціально-комунікаційна теорія бібліотечної діяльності: становлення та шляхи розвитку / І. Давидова // Бібл. вісн. – 2014. – № 6. – С. 8-12.
 30. Давидова І.О. Когнітивно-комунікаційна парадигма в бібліотекознавстві / І.О. Давидова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 40. – С. 60-70.
 31. Дубровіна Л.А. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті : монографія / Л.А. Дубровіна, О.С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України імені В.І. Вернадського. – Київ, 2009. – 530 с.
 32. Добровольська В.В. Електронна бібліотека «Україніка» – унікальний інтегрований ресурс цифрової документальної спадщини / В.В. Добровольська // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2020. – №1. – С. 79-87.
 33. Жукова В.П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В.П. Жукова // Вісн. ХДАК. – 2013. – Вип. 41. – С. 205-212.
 34. Захарова Н. Культурно-просвітницька діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні етапи розвитку / Н. Захарова // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 101–107.
 35. Ільганаєва В.О. Методологічні завдання сучасного бібліотекознавства / В.О. Ільганаєва // Короленківські читання 2010 : матеріали XIII наук.-практ. конф., [Харків], 7–8 жовт. 2010 р. / М-во культури України, ДЗ «ХДНБ ім. В. Г. Короленка». – Харків, 2011. – С. 82–89.
 36. Ківшар Т.І. Рекреаційна функція бібліотеки ХХІ століття / Т.І. Ківшар // Вісн. КНУКіМ (Педагог. науки). – 2005. – №2. – С. 158-160.
 37. Кобелєв О.М. Інформаційна аналітика в бібліотекознавстві / О.М. Кобелєв // Вісн. ХДАК. – Харків, 2009. – Вип. 31. – С. 163–171.
 38. Копанєва В.О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки / В.О. Копанєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – №4. – С. 6-13.
 39. Кулаковська Т.Л. Бібліотечно-інформаційна система як об'єкт комплексного бібліотекознавчого дослідження / Т.Л. Кулаковська // Наук.-техн. інформ. – 2007. – № 1. – С. 11–15.
 40. Кунанець Н.Е. Методологічні засади використання методів інформатики при дослідженні бібліотек / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2013. – №2. – С. 44-50.
 41. Кунанець Н.Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій / Н.Е. Кунанець // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2014. – №3. – С. 11-18.

42. Кушнарєнко Н.М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 43. – С. 69-80.
43. Кушнарєнко Н.М. Концептуальні засади підготовки наукових кадрів у галузі книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства в Україні / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2002. – Вип. 9. – С. 85-90.
44. Кушнарєнко Н.М. Методичні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень / Н.М. Кушнарєнко // Вісн. ХДАК. – Харків, 2004. – Вип. 15. – С. 84-95.
45. Лобузін І. Цифрові бібліотечні проекти: технологічні рішення та управління життєвим циклом колекцій : монографія / Іван Лобузін ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В.І.Вернадського. – Київ, 2016. – 216 с.
46. Любарєнко Л. Науково-дослідна робота Національної парламентської бібліотеки України (1969–2009): стан і тенденції / Л. Любарєнко // Бібл. планета. – 2010. – № 1. – С. 9–13.
47. Маніфєст Української бібліотечної асоціації «Бібліотека в умовах кризи» // Бібл. вісн. – 2015. – № 4. – С. 35–38.
48. Маслакова Н. Історико-бібліотекознавчі дослідження на новому етапі розвитку України (1991–2006) // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2006. – Вип. 16. – С. 404–414.
49. Мар'їна О. Ю. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; Харків. держ. акад. культури. – Харків : ХДАК, 2017. – 326 с.
50. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / авт.-упоряд. : О. М. Бруй, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, В. С. Пашкова, Я. Є. Сошинська, І. О. Шевченко. – Київ : УБА, 2015. – 57 с.
51. Мотульський Р.С. Библиотека как социальный институт / Р.С. Мотульський. – Минск, 2002. – 374 с.
52. Ніколаєнко Н.М. Управління кадровим потенціалом бібліотеки: функціональний підхід / Н.М. Ніколаєнко // Вісник Книжкової палати. – 2020. – № 4. – С. 10-15.
53. Новальська Т. Український читач у бібліотекознавчих дослідженнях (кінець ХІХ – початок ХХІ ст.): монографія / Т. Новальська, КНУКіМ. – Київ, 2005. – 250 с.
54. Оніщенко О. Українські бібліотеки у 90-х роках ХХ ст.: основні тенденції розвитку та напрями діяльності / О. Оніщенко // Бібл. вісн. – 2009. – № 3. – С. 12–23.
55. Оніщенко О. Бібліотека і цифрове покоління: нова ситуація — нові форми роботи // Бібл. вісн. – 2016. – № 5. – С. 3–6.
56. Пашкова В. Міжнародний кодекс етики : [про Всесвіт. конгр. бібліотекарів та інформ. працівників, Ген. конф. і засід. асамблеї ІФЛА, м. Гельсінкі (Фінляндія), 11–16 серп. 2012 р.; «Кодекс етики ІФЛА для бібліотекарів та інших інформаційних працівників»] / В. Пашкова ; пер. з

- англ. авт. // Бібл. планета. – 2012. – № 3. – С. 8-9.
- 57.Печена А.В. Місце бібліотеки в системі масової комунікації / А.В. Печена // Вісн. ХДАК. – 2014. – Вип. 42. – С. 196-205.
- 58.Провідні бібліотеки України: довідник / уклад. : В.Г. Дригайло, Є.М. Шмельов. – Київ : Шмельов В. Є., 2007. – 152 с.
- 59.Рибачок О. Європейська цифрова бібліотека (Європіана): створення та пріоритети розвитку/ О. Рибачок // Бібл. вісн. – 2017. – № 2. – С. 8–16.
- 60.Слободяник М.С. Наукова бібліотека: еволюція структури і функцій : монографія / М.С. Слободяник ; відп. ред. О.С. Онищенко. – Київ, 1995. – 268 с.
- 61.Слободяник М.С. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М.С. Слободяник // Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. показч. / М-во культури і туризму України, ДЗ "Нац. парламент. б-ка України"; [уклад. : М.С. Слободяник, О.А. Політова; наук. ред. та авт. вступ. ст. М.С. Слободяник]. – Київ : НПУ, 2010. – С. 5-20.
- 62.Солоіденко Г. Науково-дослідницька робота бібліотек: напрями, пріоритети, ефективність / Г. Солоіденко // Вісн. Книжк. палати. – 2011. – №11. – С. 12–17.
- 63.Солоіденко Г. Термінологічна діяльність у контексті бібліотекознавчих досліджень другої половини ХХ століття / Г. Солоіденко // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2007. – Вип. 19. – С. 669-679.
- 64.Удовик В. Президентська політика сприяння розвитку бібліотечної справи в країнах світу / В. Удовик // Наук. пр. НБУВ. – Київ, 2009. – Вип. 25. – С. 94–100.
- 65.Українське бібліотекознавство в історичному вимірі : до 140-річчя від дня народж. Л.Б. Хавкіної : за матеріалами Міжнар. наук. читань з нагоди 105 річниці від. бібліотекознавства / М-во культури України, Держ. закл. "Харк. держ. наук. б-ка ім. В.Г. Короленка" ; [уклад. О.П. Куніч ; відп. за вип. В.Д. Ракитянська]. – Харків : «Фоліо», 2012. – 155 с.
- 66.Чачко А.С. Бібліотечна професіологія: професіологія бібліотечно-інформаційної діяльності : навч.-метод. посіб. / А.С. Чачко ; Київ. держ. ін-т культури. Каф. бібліотекознавства. – Київ, 1996. – 120 с.

Інформаційні ресурси

№ з/п	Адреса веб-сайту	Назва веб-сайту
1	http://www.ula.org.ua	Українська бібліотечна асоціація (УБА)
2	http://libinnovate.wordpress.com/	Творчість та інновації в українських бібліотеках: інформаційно-просвітницький блог для бібліотекарів

3	http://www.libportal.org.ua/	Бібліотечний інформаційно-освітній портал
4	http://www.ifla.org	Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та закладів
5	http://profy.nplu.org/	«Бібліотекар України»
6	https://mkip.gov.ua/	Міністерство культури та інформаційної політики України
7	http://www.ukrstat.gov.ua/	Державна служба статистики України
8	http://korolenko.kharkov.com/metod/index.php?id=8&sub=2/	Бібліотечна періодика
9	http://nplu.org/storage/images/Content/b-uk-91-08.doc	Українське бібліотекознавство (1991 – 2008) : наук.-допом. бібліогр. покажч. – К., 2010. – 166 с.
10	http://www.abdos.de/uploads/4/0/4/1/4041274/referat_sokov_2007.pdf	«Имена выдающихся библиотекведов Европы»
11	http://ube.nplu.org/	Українська бібліотечна енциклопедія